

Kiki Nyberg on kaikille tuttu nimi. Se mitä hän ei tiedä suomalaisesta ratsastusurheilusta, ei ole tietämisen arvoista. Ypäjällä asuva Kiki on auttanut monet ratsastajat huipulle.

Kiki tekee menestyjiä

KUVAT: MARKO BJÖRS JA KIKI NYBERGIN ALBUMIT

TEKSTI: JUTTA KOIVULA





Ylhäällä:
Taas kerran
tunninpidossa,
tällä kertaa
Tuusulan
Rusutjärvellä,
oppilaina Leena
Pernu/Balets ja
Mia Saukko/Zello.

Keskellä:
Suomen
kouluratsastuksen
PM-joukkue
Laaksolla 1977,
vasemmalta
Silja Pursiainen-
Eklund/Ben Hur,
Kyra Kyrklund/
Piccolo, Kiki
Nyberg/Dandy
Troll, Birgitta
Wikström/
Gunsmoke,
Kristiina Ramsay/
Snieg ja Anders
Sucksdorff/
Solitaire.

Alhaalla:
Kiki osallistui
seniorien
SM-kilpailuun
Tanja Ylikosken
Amarillolla 1997.



Kiki aloitti ratsastamaan naapurintyön innostamana.

- Alkuun kävin Ruskeasuola vähän taputtelemassa hevosia, mutta ratsastamisen aloitin Tuomarinkylässä silloin kun sinne perustettiin ratsastuskoulu, olisiko se ollut 1967 tai 1968.

- Kristiina "Jepa" Idman ja Jan-Peter Sandbacka olivat ensimmäisiä opettajiani.

- En ehtinyt kovin kauan käydä varsinaisilla tunneilla ennen kuin pääsin kärkiratsastajaksi – siihen aikaan ratsastettiin tunneilla yleensä osastossa. Hengasin kaiken mahdollisen ajan talleilla ja opettelun tekemään kaikkea mahdollista.

Kiki on aina hakenut uutta tietoa.

- Taisin olla 16-vuotias kun päätin että minun on päästävä Honkolan kartanoon ja puhuin itseni sitten sinne kesätoihin. Se oli hyvin tärkeää aikaa, sillä Honkolas kasvatettiin ratsuja ja opin hyvin paljon varsoista ja hevosjalostuksesta ja hevosten suvuista. Oli jännä nähdä, miten eri asiat, jopa tietyt käyttäytymistavat, näyttävät periytyvän.

Espoossa opettajana

Kiki ryhtyi työskentelemään Espoonkartanon tallilla, kun Silja Pursiainen-Eklund, legendaarinen "Silli" aloitti siellä ratsastuskoulu-toiminnan.

- Minä pidin tunnit ja koulutin myyntihevosia. Siihen aikaan olin vielä täysin esteratsastaja, olin muun muassa voittanut 1972 juniorien SM-hopeaa hevosella Solar Lady.

- Sillillä oli aina paljon myyntihevosia ja huomasin jossakin vaiheessa, että kivat hevoset menivät heti kaupaksi siinä vaiheessa kun niillä pystyi hyppäämään metriä. Se sai minut päättämään, että voisin ryhtyä kouluratsastajaksi. Ensimmäinen kouluhevonen jolla ratsastin oli Vappu Kossilan omistama Liekki, joka oli aiemmin toiminut poliisihevosena.

Kiki ehti Espoossa ollessaan myös peruskouluttaa tulevia legendoja.

- Ruby Senator ja Ben Casey ovat molemmat minun sisäänratsastamiani hevosia, hän kertoo.

- Ben Caseyllä menin vaativaa B: tä kun se oli kuusivuotias.

- Nuo molemmat olivat myöhemmin maajoukkueissa useiden nuorten ratsastajien kanssa.

Kikin 70-luvun menestysratsu oli tanskalaisratsu Dandy Troll, jonka omisti Margarita Salo.

- Se ostettiin Tanskasta nelivuotiaana ja koulutin sen Intermediaire-tasolle. Sain sillä seniorien SM-pronssimitalin 1978.

Oppia ulkomailta

1970-luvun puolivälissä Kiki päätti lähteä maailmalle.

- Kävin vuonna 1975 Strömsholman pitkän kurssin Ruotsissa. Kyseessä oli sama kurssi, jonka Kyra Kyrklund kävi aikanaan. Sen jälkeen palasin hetkeksi Suomeen, mutta lähdin pian taas maailmalle, ensin Tanskaan kauppatallille ja myöhemmin Norjaan valmennustallille. Hetken aikaa olin myös Englannissa yhdellä esteratsustallilla.

- Norjassa ollessani muuten opetin Janne Berghia jollakin kesäleirillä, kun hän oli vielä ihan nuori, Kiki nauraa.

- Siellä ostin myös Documentaation-nimisen hevosen. Se oli entinen estehevonen ja koulutin sen Intermediaire-tasolle. Olin sen kanssa Suomen PM-joukkueessakin.

Vaikka Kiki on aina työskennellyt hevosten parissa, hän kävi Norjassa asuessaan myös sihteeripiston.

- No ajattelin että kaiken varalta voisi olla joku muukin koulutus ja sitä koulua oli kehitetty minulle.

- Norjasta palattuani menin töihin Poni-Hakaan, jossa viihdyin kolmisen vuotta. Sen jälkeen olenkin asunut Ypäjällä, ensin entisen Ratsastusopiston leivissä ja viimeiset viitisentoista vuotta freelance-rina.

- Nykyisin teen töitä Hevosopistolle ja lisäksi minulla on oppilaita eri puolilla Etelä-Suomea. Hevosopistolla vastaan mm. ratsastuksenopettajakoulutuksen ja master-koulutuksen koulupuolesta sekä täydennyskoulutuksesta.

Kiki on suorittanut ammattiaineiden opettajan pätevyyden ja lisäksi hankkinut ammattivalmentajan tutkinnon Vierumäellä.

- Se oli mielenkiintoinen opintokokonaisuus. Mukana oli erilaisten

taitolajien valmentajia mm. freestylehiihdon, mäkihypyn ja keilauksen puolelta.

Menestyvät oppilaat

Kiki on vuosien varrella valmentanut lukemattomia ratsastajia kansalliselle huipulle ja auttanut niiden ratsastajia kouluttamaan hevosiaan.

- Anu Niemelän Don Carlos ja Winston-Ferrari, Riikka Heikkilän Fiorelle ja Lilli Luoman kaikki hevoset ovat sellaisia, joita olen ollut mukana tekemässä.

Kiki on valmentanut myös Tanja Ylikoskea. Pari kertaa hän on lainannut Tanjalta Amarilloa SM-kilpailuihin ja oli molemmilla kerroilla neljäs.

Liiton valmentajana Kiki on toiminut niin kauan, ettei hän edes muista milloin aloitti.

- No, aika kauan siitä varmaankin on, koska alkuaikoina nuorten renkaissa olivat mm. Håkan Wahlman ja Heikki Mutikainen, hän naureskelee.

- Alkuvuosina valmennusvastuu oli minulla silloin kun Kyra tähtäsi olympialaisiin.

- 1990-luvun alussa saimme kahtena peräkkäisenä vuonna juniorien joukkueella EM-mitalit, hopeaa Spangenbergistä ja pronssia Bernistä, ja siitä hyvästä minä sain potkut valmentajan hommasta, Kiki muistelee.

- Parin vuoden kuluttua minua pyydettiin uudestaan tehtävään ja siitä asti olen sitä hoitanut.

- Kyllä sitä joskus itsekin ihmettelee, miksi jaksaa olla vuodesta vuoteen mukana, sillä tässä työssä on kyllä eteen sattunut kaikenlaista.

- Ehkä se on sitten minun panokseni tämän urheilun hyväksi.

- Kilpailureissuilla kyllä on tullut vastaan niin kummallisia juttuja, että on usein miettinyt, miksi ihmiset käyttäytyvät kuten käyttäytyvät. Pahimpia ongelmia aiheuttavat yleensä kokemattomat kilpailijat taustajoukkoineen, kun lähdetään esimerkiksi PM-kilpailuihin. Joskus joukkueenjohtajan ajasta menee kohtuuton osa siihen, että selvitetään taustajouk-



Varsin isokokoinen Younker tunnettiin nimellä "pikkuhevonen". Kiki voitti sillä Breedersin ja kuusivuotiaiden championaatin sekä menestyi pikkukierroksella. Hevonen sai kuitenkin murtuman jalkaansa piehtaroidessaan karsinassa ja sen ura jäi kesken.



Kiki ja Kelmi SM-voiton jälkeen.

“Pahimpia ongelmia aiheuttavat yleensä kokemattomat kilpailijat taustajoukkoineen”

kojen aiheuttamia ongelmia ja riitoja.

- Toisaalta tässä on vuosien varrella nähnyt niin paljon kaikenlaisia, että aika reipasta menoa saa olla että meikälaisellä loksahaa suu auki, hän nauraa.

- Joukkuevalinnat ovat joka vuosi vaikeita ja yleensä eniten puhuttaa se viimeinen valittava. Me painotamme aina joukkuekilpailua henkilökohtaisten edellä ja siksi valitaan mieluummin varma kortti kuin jokeri, joka onnistuessaan voi vaikka voittaa mutta joka tekee liian ailahtelevaisia tuloksia.

Työnteko on tärkeintä

Mikä sitten on Kikin neuvo nuorelle ratsastajalle, joka haluaa päästä eteenpäin?

- Työnteko on tärkeintä. Lahjakkuus on pieni osa kokonaisuutta, välineet eli hevoset ovat toki tärkeitä, mutta onnistuminen syntyy kuitenkin yhteistyön laadusta.

- Yksi asia, josta ei puhuta tarpeeksi, on kyky tehdä oikeita ratkaisuja. Aina välillä harmittaa, kun näkee että lahjakkaan ratsastajan ura menee pieleen kun tehdään täysin epäonnistuneita hevos- tai valmentajavalintoja tai kilpailutehtaan hevonen puhki.

Toinen juttu, joka Kikiä puhuttaa, on ratsastajien lyhytjännitteisyys.

- Ratsastajien tuntuu olevan mahdollonta sitoutua esimerkiksi koko vuodeksi aluevalmennukseen.

- Jos esimerkiksi halutaan lähteä EM-kilpailuihin 2008, pitäisi jo nyt olla selvillä, millaisten etappien kautta sinne aiotaan mennä. Puoli vuotta on liian lyhyt aika tällaisen projektin läpivientiin.

- Tällä hetkellä meillä on mielestäni suhteellisen laadukkaita hevosia maajoukkueessa, mutta ratsastajilla on turhan vähän kokemusta.

- Suomalaiset juniorit ja nuoret saivat mielestäni kilpailla enemmän ulkomailla, esimerkiksi Ruotsin kansallisissa kilpailuissa. Jos PM- ja EM-reissut ovat ainoita ulkomaan kisamatkoja, ei rutiinia ehdi millään tulla tarpeeksi.

- Kevätsesongin aikana meillä on paljon kilpailuja, joten silloin on vaikea lähteä, mutta syksylläkin voi lähteä ulkomaille hankkimaan kokemusta seuraavaa kautta varten. Useimmissa muissa maissa kilpailukausi kestää ympäri vuoden.

- Sitäkin ihmettelen, että ratsastus mielletään kesälajiksi. Kisakausi loppuu viimeistään lokakuussa

ja alkaa taas puolen vuoden tauon jälkeen.

- Mikä siinä ratsuhevosten kuljettamisessa on niin kummallista ettei sitä voi tehdä jos maassa on kaksi hiutaletta lunta, kun kuitenkin raviurheilu pyörii täysillä vuoden ympäri?

- Kyllähän sen tietää jokainen kilpailija, että pitkän tauon jälkeen kisavireen löytäminen vie aina aikansa.

Kilpailujärjestelmä kaipaisi remonttia

Kiki toivoisi, että suomalainen kilpailujärjestelmä uusittaisiin.

- Olen sitä mieltä, että kilpailijoiden tulisi nousta kansalliselle tasolle vain sitä kautta, että he ovat ensin menestyneet aluetasolla.

- Myös se olisi hyvä, että täytyisi saavuttaa tietyt tulokset ennen kuin voi nousta luokissa ylöspäin.

- Silloin voisi järjestää erikseen esimerkiksi eliittikilpailuja ja B-tason kilpailuja ja kaikki tietäisivät, mikä on taso.

- Olen myös sitä mieltä, että helppo A-luokkiin asti voitaisiin hyvin käyttää vain yhtä tuomaria. Se vähentäisi kustannuksia ja helpottaisi tuomarien löytymistä. Nykyisinhän monella kisajärjestäjällä on vaikeuksia saada tarpeeksi tuomareita.

- Tänä vuonna käyttöön otettu väliporras vaativan luokan tuomareille on minusta hyvä asia. Aiemminhan tuomarin piti edetä helposta A:sta suoraan FEI:n luokkiin eli Prix St. Georgesiin. Uuden järjestelmän mukaan tuomarit pätevoityvät ensin vaativa B-tasolla, mikä ei tunnu enää niin mahdolltomalta harppaukselta.

- Toivoisin, että kokeneet ratsastajat haluaisivat siirtyä tuomareiksi. Olisi tärkeää, että tuomarit ovat hyvin ajan hermolla ja tietävät, miten hevosia koulutetaan.

Suomenhevosilla on vahvuutensa

Kiki tunnetaan myös suomenhevosten puolestapuhujana. Hän itse aikanaan kilpaili Kelmillä jopa Intermediaire-luokissa.

- Prix St. Georgesissa se jopa sijoittui ja se oppi tekemään mm. laukanvaihdot joka askeleella.

- Muita kilpailuttamiani suomenhevosia ovat olleet mm. Opetus, Nysteri, Taival ja Pilven Poika.

- Hyvällä suomenhevosella on ehdottomasti kolme puhdasta askellajia ja tietynlaista liikunnallisuutta. Niiden koulutus on eh-

“Mikä ratsuhevosten kuljettamisessa on niin kummallista ettei sitä voi tehdä jos maassa on kaksi hiutaletta lunta?”

kä työläämpää kuin puoliveristen, mutta ne ovat jotenkin niin ihanan työteliäitä ja nöyriä hevosia, että niiden kanssa on aina mukava olla tekemisissä.

- Esimerkiksi Taival oli nuorena aika näky. Muistan ajatelleeni, että herranjumala mikä panssarivaunu siinä oikein onkaan! Koulutuksen myötä kävi ilmi, että se oli kaikkea muuta paitsi panssarivaunu, sehän kilpaili Prix St. Georgesissakin.

Kiki on sitä mieltä, että suomenhevosella on oma tärkeä tehtävänsä.

- Hevosten taso ja niiden kouluttaminen on edennyt viime vuosina kovasti. Täytyy kuitenkin säilyttää realismi. Minusta ei kannata nostaa niiden mestaruuskilpailujen vaatimuksia, sillä monelle suomenhevoselle kokoaminen on kynnyksikysymys. Ja toisaalta, yksi iso syy lajin kasvaneeseen suosioon on se, että niillä tavallisenkin ratsastaja voi päästä mukaan SM-tasolle. Kyllähän parhaat joukosta erottuvat, vaikka vaatimukset eivät olisikaan kauhean kovat. ♦

